

6 gedragsfactoren

Deze factoren kunnen van invloed zijn op het gedrag en functioneren van mensen. Door deze factoren in kaart te brengen kun je iemand beter leren kennen. Daarnaast kun je misschien beter begrijpen waarom iemand bepaald gedrag vertoont en welke individuele behoeften iemand heeft, en daar adequaat op inspelen.

Persoonlijkheid

Wat is de persoonlijkheid van iemand? Wat voor persoon heb je voor je? Is degene bijvoorbeeld een rustig, druk, ongegeduld, vriendelijk, ondernemend of actief persoon? Is iemand een introvert of extravert persoon? Wat voor persoon heb je voor je? Hoe reageert iemand met zijn ziekte om? Als je een beeld hebt van iemands eigenschappen, kun je beter inschatten wat belangrijk is en hoe iemand in bepaalde situaties zal reageren.

Levensloop

Wat heeft iemand meegemaakt in zijn/haar leven? Heeft hij/zij bijvoorbeeld getrouwd, gescheiden, of heeft hij/zij kinderen, heeft degene gestudeerd, wat was het beroep, waar heeft hij/zij gewoond, wat zijn zijn/haar gewoontes? Of heeft iemand wat ingrijpends meegemaakt? En hoe was iemand vroeger in het gezin waar degene is opgegroeid? Hoe is de relatie met andere mensen geweest? Hoe is de relatie met de familie geweest? Als je hier aandacht voor hebt kun je vaak begrijpen waarom iemand zich op een bepaalde manier gedraagt en kun jij problemen ontgemakken weg te nemen. Ook kun je zo rekening houden met wat iemand wel en niet kan gezien zijn gezondheid.

Gezondheid en lichamelijke conditie

Hoe is het met de gezondheid en lichamelijke conditie? Heeft hij/zij pijn of jeuk? Is er sprake van een infectie of obstructie? Hoe is het met het gehoor en het gezichtsvermogen? Zit de stoel waar iemand in zit wel lekker? Gebruikt degene met de handen en armen vaak de juiste bewegingen? Heeft hij/zij moeite met zich ophouden? Als je hier aandacht voor hebt kun je vaak begrijpen waarom iemand zich op een bepaalde manier gedraagt en kun jij problemen ontgemakken weg te nemen. Ook kun je zo rekening houden met wat iemand wel en niet kan gezien zijn gezondheid.

Fysieke omgeving

Hoe woont iemand, wat voor soort huis en inrichting heeft degene, is het een woonruimte met een goede inrichting, is de fysieke omgeving in de woonruimte goed in te delen en te organiseren? Zijn er te veel of te weinig prikkels in de omgeving (denk aan geluid, licht)? Zijn er vaste plaatsen voor spullen, is er structuur in de ruimte waar iemand verblijft, bijvoorbeeld bij een dagbehandeling of huiskamer? Wanneer er aandacht is voor deze factor, kan iemand zich veilig en vertrouwd voelen.

Sociale omgeving

Met wie heeft de bewoner veel contact, bijvoorbeeld familie of vrienden? Hoe verloopt dit contact? Hoe vaak? Hoe vaak wordt er samen tijd doorgebracht? Hoe vaak wordt de ene persoon kun jij het ook beter vinden, dan met de andere. Zijn er de laatste tijd ingrijpende dingen gebeurd? En hoe is het contact met medebewoners? Botst deze persoon bijvoorbeeld met een medebewoners? Of kan hij/zij het juist erg goed met een bepaalde medebewoner vinden?

Hersenschade

Is er sprake van dementie? En van welke vorm van dementie is er dan sprake? Het is goed om te weten welke vorm van dementie iemand heeft, om bepaald gedrag beter te kunnen plaatsen. Maar ook een herseninfarct, MS of Parkinson kan leiden tot gedragsveranderingen. Welke problemen heeft iemand en wat gaat nog wel en wat niet meer? Als je weet wat iemand nog wel en niet meer kan, kun je het gedrag van degene beter begrijpen en weet je beter hoe je hem of haar kunt ondersteunen. Sommige mensen kunnen bijvoorbeeld meerdere taken achter elkaar niet meer overzien.

zoals je bent
Menske

Trimbos
instituut

5 psychosociale behoeften

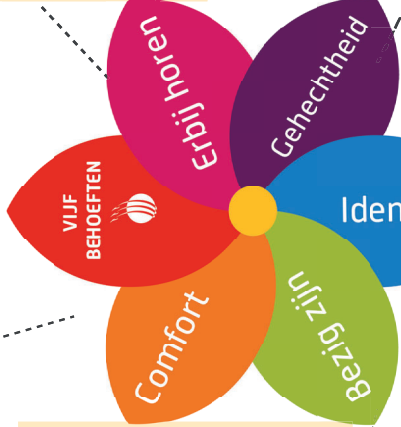
Ieder mens heeft deze behoeften. Niet iedereen heeft deze behoeften in dezelfde mate, dat verschilt per persoon. Daarnaast is de invulling van de behoeften voor iedere persoon verschillend. Om goed in te kunnen spelen op iemands behoeften, is het belangrijk om iemand goed te kennen. Als hulpmiddel kun je hiervoor de 5 gedragsfactoren gebruiken.

Comfort

Het krijgen van troost en bemoediging. De behoefte aan warmte en tederheid van anderen. Vooral wanneer iemand zich alleen, onveilig of angstig voelt, kan deze behoefte aan troost en bemoediging sterk zijn. Het kan ook zijn dat iemand behoefte heeft aan een leuke stoel, een lekker bed, een goede matras, een favoriete gerecht. Maar ook luisteren naar muziek, de krant lezen of een stukje lopen kan comfort bieden.

Bezigt zijn

Iets om handen willen hebben. De behoefte om te worden gezien, dat het leven en je nuttig te kunnen voelen. Sommige mensen willen graag laten zien dat ze nog in staat zijn taken uit te voeren. Dat geeft ze een voldaan gevoel. Het meehelpen met de tafel opbergen, het met de tafel afvegen, het met de afval vuilniszakken vuilniszakken afvoeren, bijvoorbeeld zit bezig zijn in veel kleinere dingen. Denk bijvoorbeeld aan een knuffel of verscheuren van de krant. Ook dat kan voor iemand zinvolle bezigheid zijn.

VIJF BEHOEFTE

Erbij horen

Erbij horen

De behoefte om onderdeel uit te maken van een groep, het gevoel hebben erbij te horen, je welkom te voelen. Sommige mensen zijn het gewend om vaak onderdeel te zijn van een sociale groep (groot, gezin, beroep). Het kan echter wel uitmaken hoe die groep je erbij laat horen. Het heeft betekenis dat iemand kan ook De behoefte aan erbij horen kan ook heeft om er (leven) niet bij te horen, bijvoorbeeld als iemand niet wordt uitgenodigd voor een feestje. Het is van de dag al voldoende prikkels gehad, iemand alleen laten zijn, ondanks dat dat misschien tegen je eigen behoefte ingaat; kan voor sommige mensen juist fijn zijn.

Gehechtheid

De behoefte om je veilig en geborgen te voelen bij andere mensen. Het gaat erom veilige en vertrouwde relaties te hebben. Met name mensen die bijvoorbeeld erg hechten aan een bepaald familielid, of een medebewoner. Maar soms ook aan een specifieke verzorgende professional. Het hechten aan mensen kan ze een gevoel van veiligheid geven. Denk bijvoorbeeld aan een tasje of knuffel wat iemand altijd bij zich heeft. Ook kunnen mensen hechten aan gewoontes en rituelen. Bijvoorbeeld bij het naar bed gaan, of voor het eten.

Identiteit

De behoefte om te weten wie je bent en een goed beeld van jezelf te hebben. Het is belangrijk om van continuïteit met het verleden. Wie ben ik nog? En wat kan ik nog? Wat maakt mij wie ik ben? Het zien van foto's van vroeger, of het doen van een activiteit die bij het verleden van de persoon past, kan de behoefte aan identiteit versterken. Het is deze behoefte erg belangrijk om iemand levensgeschiedenis goed te kennen.

Stapje extra zetten

- ➔ Iemand die hulpbehoefte is, kan vaak niet helemaal zelf zijn eigen behoeften vervullen.
- ➔ Dan is er iemand in hun omgeving nodig die een stapje extra zet en helpt om die behoeften te vervullen.
- ➔ Om de juiste stap te zetten en iemand te ondersteunen, is het belangrijk iemand goed te kennen en te weten welke behoeften degene heeft.
- ➔ Wanneer de omgeving niet dat stapje extra zet, kunnen er onvervulde behoeften zijn. Dit kan onbegrepen gedrag als gevolg hebben.

zoals je bent
Menske

Trimbos
instituut

